

Julia Hakola

MEIDÄN PERHEEN AARTEET

Perheleiri Kauhavan seurakunnan lapsiperheille

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Yhteisöpedagogi (AMK), Kirkon nuorisotyö
Syyskuu 2017**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Syyskuu 2017	Tekijä/tekijät Julia Hakola
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi MEIDÄN PERHEEN AARTEET -PERHELEIRI		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 35 + 10	
Työelämäohjaaja Nuorisotyöohjaaja Päivi Latomäki, Kauhavan seurakunta		
<p>Opinnäytetyöni tarkoitus oli suunnitella ja toteuttaa Kauhavan seurakunnan lapsiperheille Meidän perheen aarteet –perheleiri. Opinnäytetyöni hankkeistajana toimi Kauhavan alueeseurakunta.</p> <p>Tavoitteenani oli suunnitella ja toteuttaa perheleiri, jossa perheet toimisivat ja tekisivät asioita mahdollisimman paljon yhdessä oman perheen kanssa. Leiri järjestettiin Kauhavan seurakunnan leirikeskuksessa Palojärvellä toukokuussa 2017. Opinnäytetyöni teoriaosassa käsittelen hyvinvoivaan perheeseen liittyviä asioita, perheiden ja vanhemmuuden tukemista, perheiden sisäisiä vuorovaikutussuhteita, kirkon perhetyötä, perheiden hyvinvoinnin vahvistamista kirkon työn avulla, perheiden uskontokasvatuksen tukemista, lapsilähtöistä kasvatusta ja kasvatuskumppanuutta.</p> <p>Meidän perheen aarteet –perheleiri meni hyvin, lukuun ottamatta loukkaantumistani, joka sekoitti asioita hieman. Saamani palaute oli pääosin positiivista ja leiri oli ollut osallistujille mieleinen kokemus. Vastaavanlaisia perheleirejä toivottiin jatkossa järjestettävän enemmän.</p>		

Asiasanat Hyvinvointi, kasvatuskumppanuus, kirkko, perhe, perheleiri, perhetyö, seurakunta, vanhemmuus.

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date September 2017	Author Julia Hakola
Degree programme Bachelor of Humanities, Humanities and education		
Name of thesis THE TREASURE OF OUR FAMILY		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 35+10	
Supervisor Youth worker Päivi Latomäki, Kauhava parish		
<p>The purpose of this thesis was to plan and organize a camp called “The Treasure of our family” for a families in Kauhava. The camp was commissioned by the parish of Kauhava.</p> <p>The goal was plan and organize a family camp, in which the families would work and do things together as a family s as much as possible. The camp was organized in May 2017 at Kauhava parish camping center in Palojärvi. The theory part of this thesis deals with the welfare of a family, supporting families and parenthood and the internal interaction of a family. In addition, the theory discusses church family work, strengthening the welfare of families with church work, and supporting families in religious education, as well as the terms of childrearing and educational partnership.</p> <p>The treasure if our family –camp was successful, except that I hurt myself, which caused some unexpected changes. The received feedback was mainly positive and the camp had been a pleasant experience to the campers. The participants hoped that there would be more similar kind of family camps in the future.</p>		

<p>Key words Welfare, educational partnership, church, family, family camp, family work, parish, parenthood</p>
--

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT.....	3
3 HYVINVOIVA PERHE.....	5
3.1 Perheen määritelmä ja erilaiset perhetyypit.....	6
3.1.1 Ydinperhe	6
3.1.2 Yksinhuoltajaperhe.....	7
3.1.3 Uusperhe	7
3.1.4 Adoptioperhe	8
3.1.5 Sateenkaariperhe.....	8
3.1.6 Monikulttuurinen perhe.....	9
3.1.7 Sijaisperhe	9
3.2 Vanhemmuuden tukeminen	10
3.3 Vuorovaikutus perheessä	11
4 KIRKON PERHETYÖ	14
4.1 Perheiden hyvinvoinnin vahvistaminen kirkon työn avulla.....	15
4.2 Lapsilähtöisyys kasvatuksessa	16
4.3 Kasvatuskumppanuus.....	18
4.4 Perheiden uskontokasvatuksen tukeminen	19
5 PERHELEIRI KAUHAVAN SEURAKUNNAN LAPSIPERHEILLE	20
5.1 Perhetyö Kauhavan seurakunnassa.....	20
5.2 Perheleirin suunnittelu	22
5.3 Perheleirin toteutus	24
5.4 Perheleirin arviointi.....	29
6 POHDINTA.....	32
LÄHTEET.....	34
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Kun lapsille kirjoitetaan sana rakkaus, se kirjoitetaan näin: AIKA (Lee 2011, 42). Lapsen perusoikeuksiin pitäisi kuulua läsnä olevat ja kiireettömät vanhemmat (Heikkilä & Luumi 2003, 49). Yksi keskeisimpiä kantavia voimia perheissä on yhteinen aika. Se on yksi niistä harvoista asioista, joita ei voi rahalla ostaa. Aikuinen voi antaa lapselle omaa läsnäoloaan yhdessä tekemisen ja aktiivisen kuuntelun muodossa. (Heikkilä & Luumi 2003, 54.)

Opinnäytetyöni aihe syntyi keväällä 2016, ollessani seurakuntaharjoittelussa Kauhavan seurakunnassa. Kauhavan seurakunnan nuorisotyöntekijä ehdotti, että voisin toteuttaa opinnäytetyöni heidän seurakunnassaan perheleirin muodossa. Innostuin ajatuksesta ja päätin tarttua tilaisuuteen.

Opinnäytetyönäni suunnittelin ja toteutin seurakunnan perheleirin, Kauhavan seurakunnan lapsiperheille. Perheleirin tarkoituksena oli tuoda Kauhavan alueen lapsiperheitä yhteen, viettämään aikaa oman perheen kanssa sekä tutustumaan toisiin perheisiin.

Kun mietin omaa lapsuuttani, niin ehdottomasti yhteiset hetket ja kokemukset perheen kanssa ovat juuri niitä asioita, jotka jäävät suureen muistojen arkistoon ja yhdessä koetut asiat muistaa vielä monien vuosien päästä. Parhaat muistot lapsuudesta ovat juuri niitä pieniä asioita, kun on hetkeksi pysähtynyt tekemään yhdessä jotain ihan arkisia asioita ja vain oltu läsnä. Tämä on yksi niistä syistä, miksi on niin suuri ilo järjestää perheille leiri, jossa he pääsevät luomaan uusia, mukavia muistoja ja olemaan kaikki yhdessä.

Perheen kanssa vietetty yhteinen aika on yksi niitä asioita, jotka tekevät arjesta juhlaa - vielä, jos yhteinen aika käytetään hyvin tehden yhdessä asioita, joista kaikki perheenjäsenet nauttivat. Unohdetaan hetkeksi työt, pelikonsolit, sosiaalinen media ja kaikki murheet ja keskitytään vain viettämään aikaa oman perheen kanssa mukavan tekemisen äärellä.

Opinnäytetyöni aihe on tärkeä tänä päivänä. Vanhemmat ovat useimmiten hyvin kiireisiä eikä yhteistä aikaa perheen parissa tahdo löytyä. Yhteiskunnasta on tullut kiireinen. Töistä vähennetään työntekijöitä mutta silti työmäärä pysyy samana. Töitä tuodaan myös kotiin ja vanhemmat ovat väsyneitä. Kaikki tämä aika on pois perheiden yhteisestä harrastusajasta lasten kanssa. Perhe- ja työelämä kilpailevat jatkuvasti keskenään (Sihvola 2002, 115).

Maailma muuttuu ja kehittyy vauhdilla. Lapsiperheiden vanhemmat saavat usein osakseen raskaita työelämän vaatimuksia - valmiutta olla joustava, uudistumishaluinen ja motivoitunut. Joskus nämä vaatimukset saattavat tuntua ylivoimaisilta. (Heikkilä & Luumi 2003, 60.)

Meidän ihmisten pitäisi vähän hellittää tahtiamme ja osata hiljentyä ja pysähtyä uuden elämän, uuden ihmeen edessä. Monta muuta asiaa voi ja ehtii tehdä myöhemminkin mutta varhaislapsuus on asia, joka ei toistu. (Airola & Tarsalainen 2003, 23.)

Lapsen sanastoon tulee jo varhain sana kiire, jota hän ei aluksi edes ymmärrä. Kun pieni nelivuotias sanoo sunnuntaiamuna kello yhdeksän vuoteessa loikovalle äidilleen, että vaikka sinulla on niin hirveä kiire, niin voisitko lukea tämän satukirjan. Se tarkoittaa, että hän ei hahmota ajan ja kiireen todellisuutta. (Sihvola 2002, 112.)

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Kauhavan seurakunnassa järjestettävän perheleirin tavoite oli vastata kahteen eri kehittämistehtävään. Tarkoitukseni oli suunnitella ja toteuttaa toimiva ja perheiden yhdessäoloa tukeva perheleiri, jossa jokaisella on hyvä olla. Kehittämistehtäviksi valitsin seuraavat kysymykset:

Miten kehitän perheiden yhdessä toimimista perheleirille osallistumisen avulla?

Ensimmäinen kehittämistavoitteeni oli, että perheet toimivat ja tekevät asioita mahdollisimman paljon yhdessä. Perheen kesken vietetty aika on kallisarvoista aikaa. Yhteinen aika auttaa jaksamaan arjen keskellä ja se parantaa perheenjäsenten suhteita, tuo heitä lähemmäksi toisiinsa. Perheen yhteisistä hetkistä kiinni pitäminen ja niihin panostaminen on osoitus kunnioituksesta ja hyväksynnästä perhettä ja yhdessä vietettävää aikaa kohtaan. Lasten kannalta on tärkeää, että oma tukiverkosto on vahva ja yhtenäinen.

Monet tutkimukset kertovat, että tänä päivänä vanhempana oleminen on paljon vaikeampaa kuin esimerkiksi kaksikymmentä vuotta sitten. Maailma ja ympäristö ovat lyhyen ajan sisällä muuttuneet paljon. Elämänrytmi sekä perheen sisällä että työn tekemisen parissa ovat muuttuneet hektisemmäksi. Myös vapaa-ajan käyttö on joutunut kokemaan paljon suuria muutoksia. Vapaa-aika on tänä päivänä suunniteltua, tehokasta ja ohjelmoitua. Yritetään saada mahdollisimman paljon asioita tehtyä ja juostaan paikasta toiseen samalla taistellen aikaa vastaan. Eivätkä lapset ole pystyneet välttymään tältä. Kaikki päivät ovat täynnä aikataulutettuja harrastus- ja harjoitteluajoja. Jotkut lapset kokevat jopa suorituspainetta siitä, että ehtivätkö he kokea viikonlopun aikana jotain erityistä ja hienoa, josta voi sitten maanantaina kertoa kaverille koulussa. (Heikkilä & Luumi 2003, 42.) Lapsiperheissä vaaditaan ja tarvitaan kekseliäisyyttä, jotta sellaiset löytöretket, joissa on aikaa ja rauhaa, olisivat mahdollisia (Syrjälä 2005, 48).

Vanhempien ja lasten ajankäyttö on muuttunut paljon. Töistä tullaan kotiin eri aikoina ja yhteistä, kiinteää aikaa koko perheelle luo televisio. Lapset ovat joutuneet sopeutumaan ajansäätelyyn ja jopa leikkiminen koetaan määräaikaispuuhana. On siis selvää, että myös perheiden yhteisestä ajasta tulee helposti ohjelmoitua tai sitten yhteistä aikaa ei ole ollenkaan. Tällaisesta kehityksestä seuraa se, että lapsilta menee lapsuus täysin sivu suun eikä kukaan aikuinen huomaa sitä. (Heikkilä & Luumi 2003, 42-43.)

Kuitenkin kaikilla vanhemmilla, äideillä ja isillä, on ymmärrystä siitä, että lapset tarvitsevat perheen yhteistä aikaa ja yhteistä tekemistä. Ja myös vanhemmat tarvitsevat ja kaipaavat yhteistä, kiireetöntä aikaa omien lastensa kanssa. Sisäinen ja synnynnäinen tieto ja oivallus siitä, että yhteistä aikaa lasten ja oman perheen kanssa ei ole tarpeeksi, synnyttää usein syyllisyyden tunnetta. Tällainen syyllisyyden tunne on kuitenkin tervettä eikä sitä pitäisi työntää syrjään, vaan ymmärtää vain se, että jokaisessa perheessä on mahdollisuus tehdä asioita eri lailla. Meillä on mahdollisuus vaikuttaa siihen, paljonko meillä on yhteistä aikaa perheemme ja lastemme kanssa ja miten tuon ajan käytämme. (Heikkilä & Luumi 2003, 43.)

Miten kehitän perheleirin toiminnallisia osuuksia soveltuviksi sekä lapsille että aikuisille?

Toinen kehittämistavoitteeni oli suunnitella ja toteuttaa perheleirille toimintaa, joka soveltuu sekä ihan pienille lapsille mutta siitä nauttivat myös vanhemmat lapset ja aikuiset. On tärkeää, että yhteinen tekeminen on sellaista, jota jokainen perheenjäsen tykkää tehdä. Kun jokainen perheenjäsen voi hyvin, niin koko perhe voi hyvin (Vilén, Seppänen, Tapio & Toivanen 2010, 12). Toiminnan ei aina tarvitse olla sellaista, joka on tarkoitettu ihan niille perheen pienimmille, vaan se voi olla myös sellaista, jossa lapsi vaatii aikuisen apua ja tukea selviytyäkseen siitä. Mitä pienemmästä lapsesta on kyse, niin sitä enemmän hän vaatii aikuiselta tukea jatkaakseen ja kehittääkseen leikkiä (Häkkä, Kuokkanen & Virolainen 2014, 247). Tällainen toiminta vahvistaa ja tukee perheen sisäisiä, lapsi-vanhempi suhteita ja lisää luottamusta.

Kun ihminen tekee sitä, mistä eniten iloitsee ja minkä kokee täydellisesti omakseen, aikaa onkin vaikka kuinka paljon (Sihvola 2002, 112).

3 HYVINVOIVA PERHE

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin, minkälainen on perhe tämän päivän Suomessa – ketkä voivat muodostaa perheen? Lisäksi mietitään, miten tukea vanhempia ja vanhemmuutta ja perheensisäisiä vuorovaikutussuhteita.

On vaikeaa määritellä, minkälainen on terve tai hyvinvoiva perhe. Ei ole olemassa yksiselitteistä rajaa sille, mikä perheessä on tervettä ja ei-tervettä tai hyvinvoivaa ja ei-hyvinvoivaa. Perheen toimivuuden tarkastelemiseen on olemassa kuitenkin monia eri tapoja. Maan kulttuuri sekä perhetyön eri osapuolten ja yhteiskunnan perhekäsitykset määrittelevät sitä, millaisena toimiva ja ihanteellinen perhe nähdään. (Vilen ym. 2010, 11.)

Perheen toimivuuteen ja hyvinvointiin vaikuttavat monet asiat. Perhe on talous-, kommunikaatio-, tunne-, valta- ja tukisysteemi. Nämä ovat juuri niitä asioita, joiden säätelyminen tilanteiden mukaan vaikuttaa perheen toimivuuteen ja hyvinvointiin. Jos taloudellinen tila heikentyy tai joku sairastuu perheessä, niin ratkaisevaa on se, millaisia ratkaisumalleja perhe löytää. (Vilen ym. 2010, 12.)

Hyvin toimivan perheen sisällä pystytään jakamaan ilon ja onnistumisen kokemuksia mutta uskalletaan sanoittaa myös vaikeat asiat. Kun perheessä vallitsee turvallinen ilmapiiri ja jokaisella on lupa ilmaista omia perustunteita – iloa, surua, suuttumusta, pelkoa, nautintoa ja hämmennystä, hyvinvointi perheen sisällä lisääntyy. Kun otetaan huomioon omat tarpeet unohtamatta muiden perheenjäsenten tarpeita, niin silloin perhe voi hyvin. (Vilen, Seppänen, Tapio & Toivanen 2010, 12).

Hyvä varhainen vuorovaikutus ei vaadi osuvia vuorosanoja, taikatemppuja tai täydellisyyttä. Paljon enemmän tarvitaan välittämistä ja hyvää tahtoa. Selkeät, turvalliset rajat, tavallinen perheen arki kaikkine omine rutiineineen ja pysyvät ihmissuhteet ovat perusedellytykset hyvään elämään. Ja jokaisella lapsella on oikeus siihen. (Hakala 2011, 13.)

3.1 Perheen määritelmä ja erilaiset perhetyypit

Perhe on käsite, jolle ei ole yksiselitteistä määritelmää. Se, mikä luokitellaan perheeksi, on usein kiinni kulttuurista. Suomalaisessa kulttuurissa perhe ja sukulaiset erotetaan toisistaan, jolloin perheeseen kuuluvat vanhemmat ja lapset, jotka asuvat kotona. Perheet, joissa lapset ovat alle 18-vuotiaita, luokitellaan lapsiperheiksi. (Vilen, Seppänen, Tapio & Toivanen 2010, 10.)

Suomen tilastokeskus määrittelee perheeksi ne ihmiset, jotka asuvat samassa asunnossa. Perheen voivat muodostaa avio- ja avoliitossa olevat tai rekisteröidyssä suhteessa olevat miehet ja naiset sekä heidän lapsensa. Perheeksi luetaan myös yhden vanhemman perhe lapsineen sekä avio- ja avopuolisot ja rekisteröidyssä parisuhteessa asuvat henkilöt, joilla ei ole lapsia. (Tilastokeskus 2017.)

Perhetyyppejä on monia erilaisia ja jokaisella perheellä on heidän omat tarpeensa. Erilaiset perhetyypit haastavat perheiden kanssa työskenteleviä työntekijöitä tarkastelemaan perhetyötä eri näkökulmista. (Vilen ym. 2010, 12.)

3.1.1 Ydinperhe

Ydinperhe on perhe, jossa yhdistyy kaksi sukupolvea. Käytännössä se tarkoittaa siis henkilöitä, jotka ovat avio- tai avoliitossa ja heidän kanssaan asuu heidän yhteiset tai jommankumman lapset tai ottolapset. (Vilen ym. 2010, 13.)

Traditionaalisesti perhe on ymmärretty ydinperheeksi, jonka muodostavat isä ja äiti yhdessä yhteisten lasten kanssa. Todellisuudessa asia onkin muuttunut aivan toisenlaiseksi. Tänä päivänä yhden perhemallin sijaan meillä on useita erilaisia perhemuotoja, jotka ovat kulttuurisesti hyväksytyjä. Perheen määrittely on nykyään keskeinen kysymys emmekä tiedä varmasti mistä puhumme, kun tänä päivänä puhumme perheestä. (Virkki 1994, 6.)

3.1.2 Yksinhuoltajaperhe

Yksinhuoltajaperheet muodostuvat pääosin äidistä ja lapsista. Lähes viidesosa kaikista Suomessa asuvista lapsiperheistä on yksinhuoltajaäitien perheitä. Lapsella voi olla kaksi kotia ja hänellä on oikeus ylläpitää suhteita molempien vanhempiansa kanssa. Vanhempaa, jonka luona lapsi pääsääntöisesti on kirjoilla, kutsutaan lähivanhemmaksi. (Vilén ym. 2010, 14.)

3.1.3 Uusperhe

Kun perhe koostuu avio- tai avopuolisoista, joilla toisella tai molemmilla on alle 18-vuotias lapsi tai lapsia aikaisemmasta liitosta, kutsutaan perhettä silloin uusperheeksi. Uusperheessä vanhemmat ovat joko eronneita tai leskeksi jääneitä ja lapset ovat aikaisemmista parisuhteista ja liitoista ja mahdollisesti myös uuden parin yhteisiä lapsia. (Vilén ym. 2010, 14.)

Uusperheessä vanhempien ja lasten välillä voi esiintyä monesti erilaisia vaikeuksia. Uudelta vanhemmalta odotetaan rajoja ja rakkautta sekä huolenpitoa. Oma biologinen vanhempi on kuitenkin aina oma vanhempi, kun ajatellaan asiaa lapsen näkökulmasta. Aikuinen saattaa ajatella, että uusi kumppani sulautuu joukkoon sulavasti ja voi olla omalle lapselle vanhempi ilman suurempia ongelmia, siinä missä lapsen biologisetkin vanhemmat ovat. Usein ajatellaan että uusi isä- tai äitipuoli sisään astuessaan ottaa poissa olevan vanhemman roolin ja hoitaa hänen tehtävänsä. (Hayman 1999, 249-250.)

Vanhemmuus on monimutkainen ja usein ristiriitainen tehtävä. Lapsen tarpeita ei tyydytetä huolehtimalla vain hänen fyysisistä tarpeistaan tarjoamalla hänelle koti ja yöpito, vaan häntä ravitaan myös henkisesti rakastamalla ja välittämällä. Lapsesta huolehtiminen on paitsi rakkautta ja sympatiaa myös luottamista ja hyväksymistä. Vanhemmat ovat olemassa lapsia varten myös silloin, kun lapsi käyttäytyy huonosti ja häntä on kaiken järjen mukaan vaikea rakastaa. (Hayman 1999, 250.)

3.1.4 Adoptioperhe

Adoption tarkoituksena on edistää lapsen parasta vahvistamalla lapsen ja vanhemman suhde adoptoitavan ja adoptiohakijan välille (Finlex 2012).

Kaikissa adoptiota koskevissa päätöksissä etusijalla on aina alaikäisen lapsen etu. Kun lapsen etua arvioidaan, silloin on huomioitava erityisesti se, miten lapselle, joka ei voi kasvaa omassa perheessä, pystytään parhaiten turvaamaan hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys pysyvän perheen lisäksi. (Finlex 2012.)

Adoptiossa biologisen vanhemman velvollisuudet ja oikeudet siirtyvät lapsen adoptiovanhemmalle. Adoptioperheessä lapsella on samat oikeudet huoltajuuteen, elatukseen ja perintöön liittyvissä asioissa kuin perheen biologisilla lapsilla. (Vilén ym. 2010, 15.) Adoptio on hyvän lapsen kehitystä tukevan tavan lisäksi myös erinomaista lastensuojelua (Sinkkonen & Teronen-Arnkil 2015, 43).

3.1.5 Sateenkaariperhe

Lapsiperheet, jotka muodostuvat jonkun muun kuin heteroseksuaalisen parisuhteen ympärille, kutsutaan sateenkaariperheiksi. Sateenkaariperheessä vanhemmuus voi olla monimuotoista. Lapsen perheeseen voi kuulua monta hänelle tärkeää aikuista. (Vilén ym. 2010, 16-18.)

Sateenkaari perheet ovat hyvin erilaisia keskenään. Perheitä yhdistävänä tekijänä on usein se, että perheet haluavat sitoutua voimakkaasti olemaan mukana lapsen elämässä sekä perheitä suunnitellaan hyvin tarkasti. Sateenkaariperheet voivat olla ydinperheitä, uusperheitä, yhden vanhemman perheitä tai niin sanottuja apilaperheitä, joissa lapsesta ovat päättäneet huolehtia useampi kuin kaksi vanhempaa. (Lammi-Taskula, Karvonen & Ahlström 2009, 138-139.)

3.1.6 Monikulttuurinen perhe

Lähes 70 000 avo- tai avioliitossa vuoden 2013 lopussa oli toinen puolisoista syntynyt Suomen ulkopuolella (Valtonen & Alanen 2014, 9). Perhe, jossa toinen tai molemmat vanhemmat ovat maahanmuuttajia tai joista toinen on suomalainen ja toinen ulkomaalaistaustainen, kutsutaan monikulttuuriseksi perheeksi (Vilén ym. 2010, 19).

Suomi on hyvin toisennäköinen maa kuin vielä vähän aikaa sitten. Liitot, joissa puoliset ovat syntyneet ja kasvaneet eri maissa, yleistyvät. Suurimpia muutoksentekejiä suomalaisessa yhteiskunnassa ovat lapset. (Valtonen & Alanen 2014, 10.) Ihmisen identiteettiä ei voida mitata ulkonäöllä. Vaikka kaikki Suomessa elävät lapset tai aikuiset eivät välttämättä näytä aina perinteisen suomalaisilta, sitä he kuitenkin ovat. Ruskeat silmät, tummempi iho tai kihara tukka ei tee monikulttuurisen perheen lapsista erilaisia. Eron tekee se, että heillä on kyky ymmärtää erilaisuutta toisen kulttuurin tuoman kyvyn avulla. (Valtonen & Alanen 2014, 13.)

3.1.7 Sijaisperhe

Sijaisperheet ovat perheitä, jotka tarjoavat kodin lapselle, joka lastensuojelullista syistä ei voi asua syntymä- tai adoptiovanhempiansa kanssa. Sijaisperheessä lapsi saa mahdollisuuden kasvaa yhtenä perheenjäsenenä, oppia perhe-elämää ja kasvaa pysyvässä ja turvallisessa kasvuympäristössä luoden samalla kiintymyssuhteita. (Vilén ym. 2010, 20-22.) Eniten lapset kaipaavat rentoa yhdessäoloa ja ihan tavallista arkea (Arkimies 2008, 55).

Jokaisella lapsella on oikeus huolenpitoon, suojeluun ja arvostetuksi tulemiseen. Paras kasvuympäristö lapselle on paikka, jossa hän saa olla oma itsensä ja hänet hyväksytään sellaisena. Sijaiskotiin muutto on lapselle aina raju elämänmuutos, jonkinasteinen menetys. (Arkimies 2008, 18.)

Sijaisvanhemprien rooli on lasten elämässä tärkeä. Biologisia vanhempia ei kuitenkaan saa unohtaa. Lasten identiteetin muodostumisen kannalta myös muut sukulaiset ovat tärkeitä. (Arkimies 2008, 41.)

3.2 Vanhemmuuden tukeminen

Yksi perhetyön tavoitteista on tukea vanhemmuutta. Kuten tiedetään, että perhe käsitteenä on hyvin laaja ja moniselitteinen, niin sitä on myös vanhemmuus. (Vilén ym. 2010, 10.)

Vanhempana oleminen on tehtävä ja se on lahja. Lapsista huolehtiminen, heidän ohjaaminen ja kasvun tukeminen ovat tehtäviä, jotka kuuluvat aikuiselle. (Holländer, Lindfors, Metsätähti, Nummela, Ojell & Seppänen 2009, 5.)

Jokainen vanhempi jossain kohtaa elämää painii riittämättömyyden tunteen kanssa. Itselleen kuitenkin pitää olla armollinen. Tärkeintä vanhemmuudessa on rakastaa ehdoitta ja ohjata lasta elämässä eteenpäin. Jokainen tekee sitä omien voimavarojensa mukaan. (Syrjälä 2005, 52.)

Kuten muutkin aikuiset myös vanhemmat ovat malleja ja esimerkkejä kasvaville lapsille. Se, miten vanhemmat toimivat ja tekevät, luo alitajuisesti mallin heidän jälkeläisilleen siitä, mitä he uskovat tai arvostavat. Jos vanhemmat haluavat omien lastensa arvostavan kristillisiä arvoja, niin silloin heidän täytyy itse käyttäytyä kuten kristityt. (Gordon 2004, 379-380.)

Vanhemmuus on äitiyttä ja isyyttä. Äitien ja isien omakohtaiset kokemukset vaikuttavat enemmän tai vähemmän heidän toimintatapoihinsa vanhempana. (Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 113-114.) Usein lapsen eri kehitysvaiheet herättävät vanhemmissa vanhemmuuteen liittyviä epävarmuuden tunteita eikä niitä uskalleta jakaa välttämättä edes oman kumppanin kanssa. Mutta siinä se salaisuus juuri piilee – vanhemmuudessa tarvitaan kaikki mahdollinen tuki. Tarvitaan tukiverkostoja, jotta voidaan antaa lapselle parhaat mahdolliset lähtökohdat elämään ja toimia tasapainoisina esimerkkeinä, joista lapsi voi ottaa mallia. (Syrjälä 2005, 14-15.)

Oleellinen osa vanhemmuutta on rakkaus ja aito välittäminen. Kun lapsesta ja hänen toiminnastaan ollaan iloisia ja hänen mielipiteitään kohtaan osoitetaan kiinnostusta, hän tuntee olevansa rakastettu. Pienestä alkaen lapsi osaa aistia sen, että hänestä ollaan kiinnostuneita aistisesti. Tärkeää on myös, miten vanhempi oppii arvostamaan lasta ja nauttimaan hänestä. (Vilén ym. 2010, 128.)

Suuri vanhemmuuden haaste on lasten tasavertainen huomioiminen. Jokaisen lapsen on saatava kokea riittävänsä omille vanhemmilleen juuri omana itsenään. (Syrjälä 2005, 15.) Jokaisella ihmisellä on oikeus nimeltä omanarvontunne. Jo pelkästään sen takia, että on syntynyt tähän maailmaan kaikkine niine erityispiirteineen ja lahjoineen, jotka on Jumala meidät luodessaan antanut, on jokaisella oikeus tuntea itsensä tärkeäksi ja arvokkaaksi. (Kristeri 1999, 43.)

Avaimet hyvään vanhemmuuteen löytyvät meidän jokaisen sisästä. Juuri niistä oikeista tunteista ja tarpeista, jotka meillä on suhteessa läsnäoloon, lohdutukseen, turvallisuuteen ja rakkauteen. Kun kuuntelemme niitä, niin silloin emme vaadi itseltämme kovempia suoristuksia ollessamme väsyneitä tai kohtele itseämme väärin. Vältymme myös tuomitsemasta itseämme epäonnistuessamme armotta. (Kristeri 1999, 69.)

3.3 Vuorovaikutus perheessä

Lapset odottavat, että vanhemmat ovat mukana elämän arkisissa asioissa. Tavallisten arkisten askareiden yhdessä tekeminen on suurimmalle osasta lapsia kaikkein tärkeintä. Yhteinen tekeminen täytyy vain aloittaa riittävän varhain. (Heikkilä & Luumi 2003, 153.)

Vanhempien tulisi muistaa, että he ovat lapsen tärkeimmät aikuiset ja vaikuttajat. Vastuuta ei pitäisi luovuttaa yhteiskunnan muille kasvatusinstituutioille, vaan tiedostaa oma paikka lapsen tärkeimpänä ihmisenä. Vuorovaikutus isän ja äidin, lähimpien kasvattajien kanssa, auttaa lasta löytämään oman elämänsä tarkoituksen. (Airola & Tarsalainen 2003, 29.)

Vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus voidaan jakaa neljään erilaiseen vuorovaikutustyyliin. Näitä tyyliä ovat sensitiivinen, kontrolloiva, passiivinen ja hajanainen vuorovaikutus. (Vilén ym. 2010, 134.)

Kun puhutaan sensitiivisestä vuorovaikutustyylistä, tarkoitetaan vanhemman kykyä luoda lapsen kanssa vastavuoroinen yhteys ilmeillä, äänillä ja vain olemalla lapsen saatavilla. Vanhempi huomaa lapsen perustarpeet ja osaa reagoida niihin ajoissa. Päivittäin lapsi saa osakseen ihailua, hoitoa ja yhteistä leikkiä. Ollessaan lapsen kanssa vanhempi ilmaisee tunteitaan aidosti ja myönteisesti. Vanhempi hymyilee ja nauraa lapsen seurassa. (Vilén ym. 2010, 134.)

Lapset osaavat lukea ja aistia ympäristöä. Jokainen lapsi haluaa olla rakastettu, ihailtu ja tärkeintä omille vanhemmilleen. Jokaisella lapsella on oma ainutlaatuinen tapansa hakea sitä. (Syrjälä 2005, 15.)

Kontrolloivassa vuorovaikutuksessa vanhempi elää omien tunteidensa kautta ja vuorovaikutus toimii vanhemman tunteet edellä. Vanhempi saattaa toisena hetkenä hakea lapsen kanssa voimakasta yhteyttä innokkaasti halaillemalla, suukottelemalla ja ottamalla syliin ja toisena hetkenä hän unohtaa lapsen täysin. Vanhemman vahvat tunneilmaisut vaihtelevat positiivisesta kiukkuun. Vanhemmalla on tarve ohjailta lasta eikä anna lapselle esimerkiksi mahdollisuutta tutkia leluja itse. Kontrolloiva vuorovaikutus saa lapsessa aikaan vastustusta ja stressiä. (Vilén ym. 2010, 135.)

Ääripää kontrolloivalle vuorovaikutustyyliä on passiivinen vuorovaikutus. Passiivisesti vuorovaikuttava vanhempi on hiljainen ja ilmeeton. Hän hoitaa lapsen perustarpeet mutta ilman myönteisiä tunneilmaisuja ja katsekontaktia. Vanhempi pyrkii siihen, että lapsi viihtyy mahdollisimman paljon itsekseen eikä vanhemman itse tarvitse olla lapsen kanssa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. (Vilén ym. 2010, 134.)

Jos lapsen ja aikuisen tarpeet eivät kohtaa eikä vanhemmilla ole aikaa ja mahdollisuutta olla omien lastensa kanssa, niin on hyvin epätodennäköistä, että lapset viettäisivät varttuessaan

aikaa omien vanhempiensa kanssa. Jos on ollut mahdollisuus luoda lapsen kanssa tasapainoinen ja luotettava vuorovaikutussuhde, niin yleensä se kestää myös nuoren aikuistuessakin. (Heikkilä & Luumi 2003, 50.)

Hajanaisen vuorovaikutuksen omaava vanhempi reagoi lapseen epämääräisesti ja on poissaoleva. Vanhempi ei huomio lapsen perustarpeita ja ikää. Tämä saattaa usein johtaa siihen, että vanhempi vaatii lapselta enemmän tai vähemmän tämän osaamiseensa nähden. Vuorovaikutus on outoa ja jähmeää. Hajanaisessa vuorovaikutuksessa kasvaneesta lapsesta saattaa kasvaa pakonomaisesti sopeutuva. (Vilén ym. 2010, 135.)

Vuorovaikutuksen erilaisten tyylien rakentumiseen vaikuttaa myös lapsen persoonallisuus (Vilén ym. 2010, 136).

4 KIRKON PERHETYÖ

Kirkon perhetyöstä puhuttaessa tarkoitetaan toimintaa, jota seurakuntien työntekijät ja vapaaehtoiset tekevät. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa monimuotoisten perheiden kasvua ihmisenä, keskinäistä välittämistä, kunnioitusta sekä jaksamista vaikeita elämäntilanteita kohdattaessa. Lisäksi toiminnalla pyritään vahvistamaan perheiden hengellistä elämää ja yhteyttä seurakuntaan. (Holländer, Lindfors, Metsätähti, Nummela, Ojell & Seppänen 2009, 7.)

Evangelisluterilaisessa kirkossa Perheasiain neuvottelukeskus ja paikallisseurakunnat ovat ne tahot, jotka järjestävät perhetyötä. Paikallisseurakuntien ja seurakuntayhtymien puolesta järjestetään monenlaista toimintaa perheille, kuten leirejä, kerhoja, retkiä ja monenlaisia kursseja. Seurakunnasta löytyy paljon työmuotoja, jotka on suunnattu lapsille. Näitä ovat esimerkiksi pyhäkoulu, päiväkerhot, iltapäiväkerhot sekä perhekerhot. (Vilen ym. 2010, 32-33.)

Kirkon työssä yksi tärkeimmistä peruspilareista on kohtaaminen. Se kuvaa nähdyksi ja kuuluksi tulemistä, läsnäoloa ja yhteyden kokemista. Kirkon perhetyö mahdollistaa kohtaamisen muiden ihmisten ja Jumalan lisäksi myös oman itsensä kanssa. (Holländer ym. 2009, 9.)

Kirkon perhetyössä päämääränä on toimia niin, että kaiken ikäiset perheenjäsenet voisivat kokea sekä arjessa että juhlassa Jumalan rakkautta ja saada voimaa ja iloa kokemistaan kohtauksista. Perhetyössä pyritään opettamaan ihmisiä pitämään huolta itsestään ja läheisistä ympärillään sekä tarjoamaan apua, jotta vaikeuksien tullessa he voisivat kokea toivoa ja uskovat tulevaisuuteen ja elämän mielekkyyteen. Kirkon perhetyön päämääränä on toimia niin, että kaiken ikäiset ihmiset löytävät oman paikkansa seurakunnassa ja syvenevät Jumalan tuntemisessa. (Holländer ym. 2009, 11.)

Perhetyössä tavoitteena on tukea vanhemmuutta (Vilen ym. 2010, 10). Kun tehdään työtä lapsiperheiden parissa, niin silloin täytyy muistaa, että jokaisella perheellä on heidän omat tarpeet ja voimavarat. Nämä ovat asioita, jotka voivat vaikuttaa työmenetelmiin, joita heidän kanssaan käytetään. (Vilen ym. 2010, 12.) Kun aloitetaan työskentelemään yhdessä perheen kanssa, on

hyvin tärkeää aloittaa se tarkastelemalla kunkin perheenjäsenen käsityksellä siitä, ketkä ovat hänen perheenjäseniänsä. (Vilén ym. 2010, 10.)

4.1 Perheiden hyvinvoinnin vahvistaminen kirkon työn avulla

Seurakunta lähestyy lapsia ja perheitä heidän omissa tilanteissaan ja elämäntodellisuudessaan niillä toimintatavoilla, jotka ovat perheille ajankohtaisia (Saarinen 2013, 7).

Kirkon työllä tavoitteena on toimia niin, että toiminnan kautta kaiken ikäiset ihmiset ja perheet saisivat tukea ja vahvistusta. Kirkon työn tavoitteet lähtevät liikkeelle siitä, että ihmisen, läpi elämän kestävästä kokonaisvaltaista kasvua ja jokaista elämänvaihetta tulisi arvostaa. (Holländer ym. 2009, 12.)

Tärkein kasvupaikka sekä lapsille että aikuisille on koti. Siinä, missä vanhempi kasvattaa lasta, niin myös lapsi kasvattaa ja muovaa vanhempaa. Ja myös puoliset hiovat toinen toisiaan. Perheessä jokaisella on oma paikka. Lapselle perhe on ensimmäinen seurakunta ja vanhempien mallit vaikuttavat hänen Jumalakuvan rakentumiseen. (Holländer ym. 2009, 12.)

Kirkon työn päämäärä on näyttää ihmisille ja perheille, että ilo ja rakkaus ovat niitä voimia, jotka ohjaavat elämää eteenpäin. Jokaisen ihmisen syvin tarve on saada rakastaa ja tulla itse rakastetuksi. (Holländer 2009, 12.) Kirkko haluaa vastata erilaisiin tarpeisiin, joita lapsilla ja perheillä on ja kulkea perheen rinnalla, olla vuorovaikutuksessa ja kohdata heitä (Saarinen 2013, 23).

Kirkko tarjoaa hengelliseen elämään matkaeväitä, jokaiselle ikäkaudelle sopivalla tavalla. Ja näitä eväitä annetaan myös perheille, kotien hengelliseen elämän eri vaiheisiin. Pyritään vahvistamaan kasteen merkitystä ja arvoa. Kirkko rohkaisee perheitä elämään todeksi uskoa kotona, arjessa, esimerkiksi hengellisten laulujen, ilta- ja ruokarukouksen sekä viettämällä erilaisia perhe- ja kirkkovuoden juhlia. Perheitä rohkaistaan ja kannustetaan tulemaan yhdessä eh-

toolliselle ja jumalanpalveluksiin. (Holländer ym. 2009, 12.) Tavoitteena on, että seurakuntaelämän suunnitteluun ja toteutukseen voisivat osallistua lapset ja heidän perheensä. Toiminnan sisältöä muokatessa lähtökohta on se, että otetaan huomioon lasten ja perheiden kiinnostuksen kohteet ja kokemukset, toiveet ja taidot ja yhdistetään ne tavoitteisiin ja lähtökohtiin, joita varhaiskasvatuksella ja perhetyöllä on. (Lapsi seurakuntalaisena 2013, 42.)

Kirkko haluaa viestiä perheenjäsenille, että jokaisella on lupa olla keskeneräinen ja jokaisella on lupa tarvita huolenpitoa. Kenenkään ei aina tarvitse jaksaa eikä osata kaikkea. Vanhempia tuetaan ja kannustetaan siihen, että lapsia ja nuoria varjellaan ja suojellaan erilaisilta sopimattomilta vaikutteilta. (Holländer ym. 2009, 12.)

Tänä päivänä yhä useammat perheet kaipaavat keskusteluyhteyttä ja sielunhoidollista tukea. Perheet, joissa on työttömyyttä, taloudellisia vaikeuksia tai muita ongelmia, toivovat lapsilleen virikkeitä ja tukea. Tällöin yhteistyötä perheiden kanssa tekevät diakoniatyö sekä varhaiskasvatus. Myös muiden paikkakuntien perhetyön toimijoiden tuki ja yhteistyö on tärkeää. Entistä enemmän seurakunnan pitäisi pyrkiä tukemaan perheitä arjessa ja löydettävä matalankynnyksen tilanteita kohdata heitä. (Lapsi seurakuntalaisena 2013, 24.)

4.2 Lapsilähtöisyys kasvatuksessa

Kirkon varhaiskasvatus on lasta varten ja sillä pyritään lapsen hyvään. Toiminta on lapsilähtöistä ja aikuisjohtoista. Tämä merkitsee sitä, että lapsen tarpeista ja kiinnostuksesta kumpuavalle toiminnalle sekä lapsen aktiivisuudelle ja luovuudelle annetaan tilaa. (Lapset seurakuntalaisina 2013, 8).

Lapsilähtöisyydellä tarkoitetaan sitä, että perhetyötä tehdessä lapsi huomioidaan moniulotteisesti (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2007, 28). Lasta on kuunneltava, kun kyse on tärkeistä, häntä koskevista asioista. Oleellista on miettiä, millaisia vaikutuksia asioilla ja tilanteilla on lapsen kehitykseen, mielikuviin ihmisistä, toisten kanssa kanssakäymisestä

sekä avun saamisesta. Lapsilähtöisyyden taustalla on ajatus siitä, että tavalla tai toisella lähtökohtana on lapsi. Tällä ajatuksella on kuitenkin monia eri tulkintamahdollisuuksia – lapsen kehityksen hahmottaminen ja erilaisten kykyjen painottaminen. (Jantunen & Rönöberg 1996, 11.)

Jokaisen lapsen ja hänen perheensä kokonaisvaltaisen kasvun ja elämän tukeminen on kirkon varhaiskasvatuksen tehtävä. Jokaisella lapsella on oikeus lapsuuteen ja lapsuuden mukaiseen toimintaan. Toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa lapsen toimintatavat ja tarpeet tulee ottaa huomioon. (Saarinen 2013, 20-21.)

Lapset haluavat tulla suojeluiksi ja tuntea olonsa turvalliseksi. Kasvatus on sitä, että välitetään ja rakastetaan, kunnioitetaan ja arvostetaan toista. Välitetään rakkautta, välittämistä, kunnioitusta ja arvostusta eteenpäin uudelle sukupolvelle. (Heikkilä & Luumi 2003, 153-154.) Lapsilähtöisyys ei tarkoita sitä, että toimitaan ainoastaan lapsen halujen ja pähänpistojen mukaan. Aikuisen velvollisuus on asettua luonnollisen ja ymmärtävän esikuvan asemaan lapsen silmissä omien kokemuksiansa kautta. (Jantunen & Rönöberg 1996, 13.) Kasvattajan tehtävä on tukea lapsia ratkaisuisaan, olla mukana ja olla valmis keskustelemaan ja suunnittelemaan toimintaa yhdessä lasten kanssa (Häkä, Kuokkanen & Virolainen, 2014, 274).

Kirkon varhaiskasvatus painottaa erityisesti sitä, että he ovat lasta varten ja varhaiskasvatuksella pyritään aina vain lapsen hyvään. Lapsi elää ja aistii joka solullaan. Hänellä on myös taito ilmaista ja elää omaa hengellisyyttään ja uskoaan monella eri tavalla. Tämän vuoksi kaikki, mitä lapsen kanssa tehdään, tukee myös hänen hengellisyyttään. (Saarinen 2013, 22.)

Kodin ulkopuoliset ammattikasvattajat ovat lapsen kasvatuksen kannalta tärkeitä henkilöitä. Heidän koulutuksensa mahdollistaa tavoitteellisen ja ammattitaitoisen työskentelyn lasten ja perheiden kanssa. (Häkä ym. 2014, 275.) On oleellista, että kasvattajat huomaavat, kun lapsi nauttii siitä, mitä tekee, iloitsee onnistumisistaan ja ennen kaikkea, voi hyvin. Jokainen lapsi on arvokas ja ainutlaatuinen. Kasvattajan yksi tärkeimmistä tehtävistä on luoda hyvinvointia ja onnellisuutta vaaliva kasvu- ja oppimisympäristö lapsille. (Häkä ym. 2014, 257.)

4.3 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja työntekijöiden välistä tietoista toimimista ja sitoutumista lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuus on työntekijöiden ja vanhempien tasavertaista vuorovaikutusta. (Kaskela & Kekkonen 2008, 17.) Peruslähtökohtana ovat hyvä elämä lapselle ja hänen perheelleen, kasvatuskumppanuus yhdessä perheen kanssa sekä kristillinen usko ja sen pohjalta nousevat arvot (Lapset seurakuntalaisina 2013, 4).

Tärkein kasvuympäristö lapselle on oma koti. Seurakunnan tehtävä on rohkaisten ja tukien kulkea perheen rinnalla ja erityisesti antaa rohkeutta ja tukea vanhemmille kasvatuksen ja vanhemmuuden moninaisissa kysymyksissä. Edellytyksenä tälle on molemminpuolinen luottamus, kunnioitus ja tasavertaisuus. Kirkon ja kodin välinen kasvatuskumppanuus tukee lapsen turvallisen jumalakäsityksen muodostumista ja vahvistaa lapsen suhdetta elämään. (Saarinen 2013, 21.)

Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista, jolloin varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen (Vasu 2005, 31).

Yksi kasvatuskumppanuuden tavoite on tunnistaa mahdollisimman varhain, jos lapsi tarvitsee jollakin kehityksen, oppimisen tai kasvun alueella tukea ja luoda lapsen vanhempien kanssa yhteistyössä lapsen tukemiseksi yhteinen toimintastrategia (Vasu 2005, 32). Kasvatuskumppanuudella pyritään kokonaisvaltaisesti näkemään, kannattelemaan ja ymmärtämään lasta, joka on oman elämänsä toimija ja kokija (Kaskela & Kekkonen 2008, 17).

Kasvatuskumppanuudessa ammatti-ihmiset ja vanhemmat työskentelevät yhdessä. Molemmilla on olennaista mutta kuitenkin aivan erilaista tietoa lapsesta. On merkityksellistä, millä tavalla työntekijä välittää vanhemmille oman ammatillisen osaamisensa. Vanhempien ja työntekijöiden välisessä vuorovaikutuksessa työntekijä jakaa tietoa, havaintoja, kokemuksia, käsi-

tyksiä ja ymmärrystä perheille asiallisesti, kunnioittavasti ja arkisesti. Näiden omien työkäytänteiden avulla työntekijä ottaa huomioon vanhemman käsitykset, ratkaisuehdotukset ja näkemykset. Vanhemman ehdotukset tulevat jaetuksi ja kuulluksi kohteliaasti, vanhempaa arvostavalla tavalla. (Kaskela & Kekkonen 2008, 19-20.)

4.4 Perheiden uskontokasvatuksen tukeminen

Uskonnollis-katsomuksellisessa kasvatuksessa, kuten kaikessa kasvatuksessa, lähtökohtana täytyy olla lapsen hyvä. Kun toimitaan lapsen ehdoilla, niin uskontokasvatus on lapselle myönteinen asia. Lasten kanssa työskentelevät tekevät hyvin vastuullista ja tärkeää työtä, joka koskettaa koko lapsen tulevaa elämää. (Halme 2010, 6.)

Varhaiskasvatuksen kentällä seurakunta toimii kahdesta näkökulmasta. Kun puhutaan seurakuntien elämästä, se tarkoittaa jumalanpalveluksia, perhekerhoja ja muita tapahtumia ja toimintoja. Tällöin seurakunta toimii sen omista määrittelyistä ja lähtökohdista. Seurakunnan toiminta tukee lapsen kristillistä identiteettiä. (Halme 2010, 40.)

Lapset, jotka ovat saaneet tuntea, että heidän vanhempansa ovat kantaneet heitä, kestäneet heidän tarpeensa ja tunteensa, kykenevät myöhemmin elämässään luottamaan siihen, että elämä kantaa. He oppivat myös sen, että Jumala kantaa ja että häneen voi luottaa. (Kristeri 1999, 51).

Seurakuntien tekemälle perhetyölle on selkeä tarve. Perheet kaipaavat ja tarvitsevat toisten kristittyjen perheiden ja seurakunnan tukea ja apua. Kristillinen kasvatus on yksi seurakunnan tärkeistä perhetyön kulmakivistä. Seurakunta tukee vanhempia kasvatustyössä. Kun tuetaan vanhempien hyvinvointia, jaksamista sekä hengellistä kasvua, silloin koko perhe vahvistuu. Parhaan mahdollisen kasvualustan lapsille ja nuorille antaa perhe, joka voi sekä henkisesti että hengellisesti hyvin. Perheiden tulisi kokea seurakunta tärkeänä paikkana, jonne koko perheellä lähdetään säännöllisesti vahvistamaan omaa uskoa ja kokemaan uskovien yhteyttä. (Seurakuntien perhetyö 2008, 6-7.)

5 PERHELEIRI KAHAVAN SEURAKUNNAN LAPSIPERHEILLE

Perheleirit tarjoavat vertaistukea eri perheille. Leiriltä saa uusia tuttavuuksia, mikä on perheille suuri voimavara ja rikkaus. Leirillä oleminen vuorokauden ympäri on hyvä mahdollisuus sekä leirin vetäjille että leirille osallistuneille tutustua ja kohdata toisensa ihan uudella tavalla. Perheleiri mahdollistaa vuorovaikutuksen kehittämisen monella eri tasolla. Perheet elävät eri elämänvaiheissa ja omilla kokemuksillaan ja tiedoillaan voivat näin antaa elämää rikastuttavia oivalluksia toinen toisilleen. (Vilén ym. 2010, 252.)

5.1 Perhetyö Kauhavan seurakunnassa

Perhetyö on eväitten jakamista. Siinä toteutuu usein pienen pojan eväitten ihme. Olemme koolla vähin voimin, uupuneinkin, ja kuitenkin yhteinen kokoontuminen ja jakaminen siunaavat läsnäolijoita niin, että lähdemme rikastuneina pois. Saamme ja annamme. (Lindfors & Tuovinen 1988, 9.)

Kauhavan seurakunnassa perhetyön tehtävä on tuoda seurakunta ja kristillinen sanoma perheille tutuksi. Seurakunta kutsuu perheitä erilaisiin perheille tarkoitettuihin tilaisuuksiin ja tapahtumiin, perhejumalanpalveluksiin sekä kerhoihin, retkille ja leireille. Seurakunta tukee vanhempia lasten kristillisessä kasvatuksessa. (Kauhavan seurakunnan toimintakertomus 2016, 40.)

Perhetyö tukee vanhempia lasten kristillisessä kasvatuksessa monin eri tavoin Kauhavan seurakunnan alueella. Kauhavan seurakunnassa perhetyötä tekevät kaikki seurakunnan työntekijät omilla työalueillaan. Lisäksi he toimivat yhteistyössä oman alueen kappeliseurakuntien työntekijöiden kanssa. (Kauhavan seurakunnan talous- ja toimintasuunnitelma 2017-2019, 16.)

Perhekerhot ja avoin päiväkerho kokoontuu joka viikko ja kokoaa yhteen lapset, vanhemmat ja isovanhemmat. Lapset pääsevät tutustumaan uusiin leikkikavereihin ja leikkimisen ohella

oppivat samalla yhteistyötaitoja ja ryhmässä toimimista. Kerhossa lapsi saa opetella ja tutustua, mitä tarkoittaa, kun alttarin äärelle kokoonnutaan hiljentymään, rukoilemaan ja laulamaan. (Kauhavan seurakunnan toimintakertomus 2016, 40.)

Kauhavan perhetyö järjestää monenlaisia retkiä ja tapahtumia, joita on järjestetty yhteistyössä eri työalojen kanssa. Yhteistyö eri järjestöjen kanssa on myös lisääntynyt. Pääsiäisen aikaan alueen kappeliseurakunnat ja alue seurakunta ovat järjestäneet yhteistyössä pääsiäispolun, jota perheet ovat saaneet käydä katsomassa. Myös erilaiset perheen yhteiset askarteluillat ja tapahtumat ovat keränneet osallistujia. (Kauhavan seurakunnan toimintakertomus 2016, 40.)

Vuodelle 2016 Kauhavan seurakunnan perhetyön tavoite oli lisätä yhteistyötä ja suunnitelmallisuutta erityisesti perhetapahtumien ja – jumalanpalveluksien osalta. Suunnitelmissa oli järjestää koko Kauhavan alueen yhteinen perheleiri tai –retki. Perheleiri ei kuitenkaan toteutunut mutta perheretki tehtiin Ti-ti nallen taloon Ikaalisiin. (Kauhavan seurakunnan toimintakertomus 2016, 41.)

Perheille on paljon tarjontaa eri puolilla ja se vaatii myös seurakunnan elämistä ajan hermolla. Miten saamme pidettyä evankeliumin esillä niin, että perheet pysähtyvät sitä myös kuulemaan? (Kauhavan seurakunnan toimintakertomus 2016, 41.)

Vuosien 2017–2019 suunnittelukaudelle Kauhavan seurakunnassa on selkeät painopistealueet. Seurakunnassa aiotaan ottaa käyttöön lapsivaikutusten arviointi. Muuttuvassa yhteiskunnassa perheiden tukeminen on yhä tärkeämpää ja myös seurakunnan on osattava omalta osaltaan huomioida perheiden tarpeet ja toiveet ja vastata niihin. (Kauhavan seurakunnan talous- ja toimintasuunnitelma 2017-2019, 17.)

Perheitä halutaan koota seurakunnan yhteyteen ”me olemme kaikki yhtä perhettä” –ajatuksella. Perhejumalanpalveluksien ja perhetapahtumien järjestämisen osalta pyritään lisäämään suunnitelmallisuutta, jotta päällekkäisyyksiltä vältytään. Perhetyön asema Kauhavan seurakunnassa on hajanainen – suunnitelmallisuus ja pitkäkestoisuus puuttuvat. Tämän vuoksi on heitetty ilmoille ajatus siitä, että olisi teologi, jolle kuuluisi vastuu perhetyöstä. Hän kokoaisi

ympärilleen ”perhetyön tiimin”, jossa olisi mukana jokaiselta alueelta vapaaehtoisia sekä työntekijä edustus. (Kauhavan seurakunnan talous- ja toimintasuunnitelma 2017-2019, 17.)

5.2 Perheleirin suunnittelu

Kaikki alkoi keväällä 2016 ollessani harjoittelussa Kauhavan seurakunnassa. Kerroin ohjaajaleni ajatuksesta tehdä toiminnallinen opinnäytetyö. Ohjaajani ehdotti minulle perheleirin järjestämistä heidän seurakunnassaan. Kesän ja syksyn 2016 aikana idea perheleiristä lyötiin lukkoon ja sain aloittaa opinnäytetyöni tekemisen.

Itse perheleirin toiminnallisen osuuden suunnittelu alkoi Helmikuussa 2017. Pidimme työelämäohjaajani kanssa ensimmäisen palaverin asian tiimoilta 6.2.2017. Sovimme päivämäärän, jolloin voisimme laittaa mainokset jakoon ja kävimme läpi, mitä mainoksesta tulisi ilmetä. Päätimme, että emme laita ikärajaa leirille lasten osalta. Tällä pyrimme pitämään kynnyksen tulla leirille hyvin matalana ja kaikilla perheenjäsenillä on mahdollisuus osallistua. Mietimme myös, millaisen kokonaisuuden haluamme perheille tarjota. Hienoa olisi saada järjestettyä sekä aikuisille että lapsille omaa toimintaa kaiken yhteisen tekemisen lisäksi.

Leiri päätettiin pitää Palojärven leirikeskuksessa 27.-28.5.2017. Siellä perheille olisi täysin remontoitu ja uusi leirikeskus keskellä kaunista Suomen luontoa. Leirikeskuksessa olisi mahdollisuus saunomiseen ja uimiseen niille, jotka sitä haluavat.

Kun kaikki tarvittava tieto leiristä oli tiedossa, sain alkaa tehdä mainosta. Perheleirin nimeksi tuli ”Meidän perheen aarteet”. Minulla oli tarve saada tehdä sellainen mainos, joka hymyilee ohi menevän ihmisen silmille ja vetää puoleensa ottamaan tarkemmin selvää siitä, mitä mainoksella halutaan mainostaa ja kertoa.

Huhtikuussa 2017 aloitin viimeisen työharjoittelu Kauhavan seurakunnassa. Näin sain suorittaa sekä harjoitteluni mutta pystyin myös hyvin suunnitella ja valmistella tulevaa leiriä. Har-

joittelun puitteissa kävin pitämässä alakouluilla aamunavauksia ja samalla sain mainostaa tulevaa perheleiriä. Lapsiin tuntui tehoavan markkinointipuhe, jossa pyysin heiltä apua saada suoritettua viimeinenkin iso koulutehtävä, jotta minäkin pääsisin joskus koulusta pois. Yhden aamunavauspäivän jälkeen meille tuli iltapäivällä heti ensimmäinen ilmoittautuminen. Aamunavauksien lisäksi leiriä mainostettiin seurakunnan Facebookissa, pyhäkouluntyön kautta lapsille lähetettävien syntymäpäiväkorttien mukana ja mainoksia jaettiin sinne tänne eri kauppoihin ja kirjastoon.

Leirin runko muotoutui suunnitellessa helposti ja siitä tulikin mielestäni selkeä. Siellä on toimintaa mutta myös rentoa, vapaata olemista. Leirin toimintoihin liittyen minulla oli päässäni selvä visio siitä, että haluan tehdä jonkun toiminnan pelkästään aikuisille. Jonkun sellaisen, joka herättäisi heitä ajattelemaan omaa perhettä, omia lapsia ja sitä, mitä on olla vanhempi.

Yhtenä päivänä kuitenkin tajusin, että mitä selkeämpi ja yksinkertaisempi, niin sitä parempi. Tein aikuisille seinätaide tyyppisen ”vanhemmuuden ajatuksia” –nimisen radan. Käytin siinä Helsingin varhaiskasvatuksen kehittämislinjauksien 2013-2017 pohjalta tehtyä materiaalia. Se oli mahtava ja herätti paljon hienoja ajatuksia. Kuvia ja ajatustekstejä oli yhteensä 15 (LIITE4) ja tein niistä kolmen kuvan ja tekstin kollaaseja. Jokaiselle viidelle kollaasille olin miettinyt oman kysymyksen, johon aikuinen sai käydä sopivan hetken tullen kirjoittamassa omat ajatuksensa.

Lapsille suunnittelin työelämäohjaajani avustuksella mainoksessakin mainitun aarrejahdin, muistipeliaskartelun ja lisäksi meillä oli koko perheen olympialaiset. Aarrejahdin suunnittelemisen aiheutti harmaita hiuksia niin kauan, kunnes viimein keksin, miten sen toteutan. Kirjoitin runomuotoisia vihjeitä (LIITE5), jotka liittyivät aina siihen paikkaan, missä seuraava vihje sijaitsi. Viimeinen vihje totta kai ohjasi seikkailijat aarteen luo.

Askartelun miettimisessä ei kauaa kestänyt. Kauhavan seurakunnan nuorisotyöntekijällä oli varastossa säilytyksessä valtava kasa pilttipurkin kansia ja vanhoja pyhäkoululehtiä ja oli jo kauan miettinyt, mitä käyttöä hän niille keksisi. Päätimme toteuttaa niistä perheleirillä muistipelin. Tässä perheet, vanhemmat ja lapset toimivat yhdessä ja viettävät hetken yhteistä aikaa

pelaten ihan itse tehtyä muistipeliä. Teemme vain valmiiksi mittapalan, joka helpottaisi piltti-purkin kanteen sopivan kuvan löytämistä ja jonka voisi sitten heti leikata oikeaan kokoon ja liimata paikalleen. Sittenhän peli onkin jo melkein valmis pelattavaksi.

Leiriolympialaisten suunnittelukaan ei ihan niin kauan vienyt kuin mitä voisi ajatella. Pidimme toukokuun alussa valtakunnallista Unelmien liikuntapäivää Kauhavan yläkoululaisille, jonne suunnittelimme, valmistelimme ja toteutimme 100 erilaista ja eri kategorioihin kuuluvaa lajia. Niiden pohjalta oli helppo lähteä soveltamaan lajeja perheille tarkoitettuihin olympialaisiin, jossa täytyy tietysti osata ottaa huomioon myös perheen pienimmät.

Saimme kaiken suunnittelutyön tehtyä ja leiriä edeltävänä päivänä kävimme paikan päällä laittamassa kaiken valmiiksi. Seuraavana aamuna pääsisimme aloittamaan rauhallisissa tunnelmissa ilman kauheaa kiirettä ja turhaa säätämistä.

Perheleirit tarjoavat vertaistukea eri perheille. Leiriltä saa uusia tuttavuuksia, mikä on perheille suuri voimavara ja rikkaus. Leirillä oleminen vuorokauden ympäri on hyvä mahdollisuus sekä leirin vetäjille että leirille osallistuneille tutustua ja kohdata toisensa ihan uudella tavalla. Perheleiri mahdollistaa vuorovaikutuksen kehittämisen monella eri tasolla. Perheet elävät eri elämänvaiheissa ja omilla kokemuksillaan ja tiedoillaan voivat näin antaa elämää rikastuttavia oivalluksia toinen toisilleen. (Vilen ym. 2010, 252.)

5.3 Perheleirin toteutus

Meidän perheen aarteet –perheleiri toteutettiin 27.-28.5.2017. Perheleiriä mainostettiin monipuolisesti eri kanavien kautta. Pääsin itse kertomaan leiristä alakouluilla aamunavauksien yhteydessä. Lisäksi mainos jaettiin kauppojen ilmoitustauluille ja seurakunnan Facebookissa. Nuorisotyönohjaajat välittivät mainokseni (LIITE 1) lapsiperheille lähettämiensä syntymäpäiväkorttien mukana.

Perheleirille oli ilmoittautunut yhteensä 10 perhettä, joista 8 pääsi osallistumaan leirille. Ilmoittautujien määrä yllätti positiivisesti, sillä olemassa oli pelko siitä, että emme saisi osallistujia tarpeeksi. Leirillä meitä oli yhteensä 32 henkeä. Osallistujien ja itseni lisäksi koko perheleirin ajan mukana oli Kauhavan seurakunnan nuorisotyönohjaajat, jotka osallistuivat leirin ohjelmaan omien lastensa kanssa sekä Alahärmän lastenohjaaja ja meidän huikea keittäjä, joka huolehti siitä, että vatsamme olivat koko ajan täynnä herkullista ruokaa.

Vastuualueet ohjaajien kesken oli jaettu ennen leiriä ja jokainen oli tietoinen siitä, mitä piti tehdä. Leiriä suunniteltaessa on hyvä sopia, mikä on kenenkin vastuualue ja sopia selkeä työnjako. Tämä vähentää ristiriitatilanteita, jotka yleensä johtuvat epätietoisuudesta. (Vilen ym. 2010, 252.)

Perheleiri alkoi lauantaiamuna klo 10.00. Ennen kuin kaikki leiriläiset olivat ehtineet saapua paikalle, minä itse onnistuin loukkaamaan itseäni. Laskiessani pirttipenkkejä alas ruokapöydiltä yksi penkki tippui varpaileni. Kipu oli sietämätön ja jatkuvan verenvuodon vuoksi jouduinkin alkuhartauden jälkeen lähtemään Kauhavan terveyskeskukseen. Kyseiseltä reissulta palasin takaisin keppien kanssa.

Paikalle tultuaan perheet saivat kaikessa rauhassa etsiä oman huoneen ja majoittua. Olimme teipanneet huoneen oviin piirustuspaperit, joihin oli kirjoitettu jokaisen perheen sukunimi. Heidän tehtävänä oli etsiä sukunimi, joka heille kuului ja sen oven taakse he saivat majoittua. Tällä pyrimme siihen, että ne, joilla oli perheessään ihan pieniä vauvoja, saivat huoneen, jossa oli huoneen yhteydessä oma wc.

Lounaan yhteydessä toivotin kaikki tervetulleiksi leirille ja kerroin tulevasta ohjelmasta (LIITE2). Leirin aloitus pidettiin lounaan jälkeen, jossa minä pidin alkuhartauden ja infosin aikuisia heille osoitetusta "vanhemmuuden ajatuksia" -radasta (LIITE4). Tämän jälkeen jouduin lähtemään toisen nuorisotyöntekijän kanssa Kauhavan terveyskeskukseen varpaani kanssa, joten tutustumisesta ja leirikeskuksen esittelemisestä vastasi työelämäohjaajani.

Tutustumisen yhteydessä perheet saivat piirtää kuvakollaasin, johon tuli jokaisen perheenjäsenen kuva ja mahdollisia harrastuksia ja asioita, jotka kuvaisivat perhettä. Kuvat löytyivät leirin ajan huoneen ovista, niin tiesimme sitten, missä huoneessa kukanenkin nukkuu.

Iltapäivällä ohjelmassa oli aarrejahtia ja askartelua. Jaoimme väen kahtia – toinen puoli lähti aarrejahtiin ja toinen puoli jäi sisälle askartelemaan muistipeliä. Aarrejahti oli jännittävä. Aluksi luimme porukalle lorumuotoon kirjoitetun kirjeen, jonka Karkki-Kalle oli leirikeskukseen lähettänyt. Kirjeestä kävi ilmi, että hän oli ollut tuomassa leirikeskukseen herkkuja mutta matka ei ollutkaan sujunut aivan niin helposti, miten hän oli ehkä ajatellut. Hän joutui takaa-ajetuksi ja tämän vuoksi joutui toimimaan nopeasti ja piilottamaan aarteensa leirikeskuksen pihamaalle. Kirjeen lukemisen jälkeen luin ensimmäisen vihjeen. Kun lapsen hoksasivat, mitä siinä sanottiin, he lähtivät innokkaina juoksemaan kohti ensimmäistä rastia. Kun suunnitellaan ohjelmaa lapsiperheille, niin täytyy muistaa, että jokaisella perheellä on omat, hieman erilaiset tarpeet ja voimavarat (Vilén ym. 2010, 12).

Myös muistipelin askartelu koettiin mieleiseksi. Lapset ja aikuiset yhdessä etsivät vanhoista pyhäkoululehdistä kuvia, jotka sitten leikattiin irti ja liimattiin pilttipurkin kansiin kiinni. Kun jokainen kansi oli saanut oman kuvansa ja jokaisella kannella oli pari, niin mikäs sen parempaa kuin alkaa pelaamaan omatekoista muistipeliä. Ja ihanaa, kun oman tekeleensä sai sitten kotiin viemisiksi.

Illan aikana oli mahdollisuus sauna ja kyllä siellä taisi joku rohkea käydä uimassakin. Tunnelma oli hyvä ja leppoisa. Perheet touhusivat yhdessä pelaillen ja leikkien. Iltahartaudesta vastasin jälleen minä. Iltahartauden jälkeen oli vielä vuorossa iltapala ja olimmekin järjestäneet vähän extra hyvää leipien kanssa. Paistoimme makkaraa ja halukkaat saivat paistaa myös lätyjä.

Sunnuntaina, leirin viimeisenä päivänä, heti pitämäni aamuhartauden jälkeen käynnistimme leiriolympialaiset. Jaoimme taas porukan kahteen ryhmään, joissa kummassakin ryhmässä oli

neljä perhettä. Näissä porukoissa sitten kierrettiin rasteja. Olympialaislajeiksi (LIITE6) päätimme ottaa sokeripalatornin kokoamista, kim-leikkiä, salaojaputken pyöritystä, hämähäkinseitini, puusuksilla kävelyä, renkaan heittoa, jättiritsalla ampumista ja jousiammuntaa.

Lounaan jälkeen pidimme vielä yhteisen leirijumalanpalveluksen. Kantavana teemana jumalanpalveluksessa oli rukous. Harjoitteluohjaajani toimi liturgina ja minä vastasin saarnasta, jonka toteutin tällä kertaa lasten Raamatun ja äänitteen avulla, jossa pikku-Saara ja Jumala juttelivat Isä meidän rukouksesta. Lastenohjaaja toimi kanttorina ja toinen nuorisotyöntekijä vastasi esirukouksesta.

Jumalanpalveluksen esirukous koottiin niistä asioista, joita vanhemmilla oli herännyt mieleen heille osoitetussa ajatuksia vanhemmuudesta -radassa. Lauseenalkuja, joita vanhemmille oli radan varrelle annettu, oli yhteensä viisi. Halusin herättää heitä miettimään, mikä tai mitkä asiat heitä vanhempana pelottavat tai huolettavat, kun he ajattelevat lapsiaan, mikä vanhemmuudessa on vaikeaa ja millaisia vanhempia he tahtoisivat olla, mistä he erityisesti iloitsevat lapsissaan ja mitä he rukoilevat lapsilleen. Olin positiivisesti yllätynyt, miten paljon erilaisia ajatuksia lapuille oli kirjoitettu. Oli mahtava huomata, että se, mitä aikuisissa halusin herättää ajattelemaan, oli onnistunut yli odotusten.

Sain lukea papereilta monia yllättävän syvällisestikin ajateltuja ajatuksia. Niistä huomasi, että tätä tehtävää ei ollut tehty vain vähän sinnepäin, vaan asioita oli ajateltu ja mietitty tarkasti.

Vanhempana pelkää ja on huolissaan joka päivä omista lapsistaan. Erityisesti se, että lapselle tapahtuu yllättäen jotain paha ja löytävätkö he oman paikan maailmassa, herätti huolta vanhempien keskuudessa.

”Vanhempana pelkään, osaanko kasvattaa lapset niin, että he pärjäävät maailmassa.”

”Vanhempana olen huolissani, etten osaa tukea lapsiani oikein tai riittävästi menetyksissä tai huolissa.”

”Vanhempana pelkään, että lapsille tapahtuu jotain paha”

Kun kysyin, mistä vanhemmat iloitsevat lapsissaan, tulin iloiseksi heidän antamista vastauksistaan. Vastauksista huomaa, että ihan ne pienet asiat arjessa ja elämässä ovat juuri niitä asioita, joista saamme iloa ja voimaa elämään. Aikuistenkin pitäisi ottaa esimerkkiä lapsista ja heidän taidostaan elää tätä elämää.

”Lapsissani iloitsen elämänilosta, huolettomuudesta ja arjen ihmeistä.”

”Lapsissani iloitsen taidosta nähdä arjen pienetkin ilot, joita ei itse aina huomaa.”

”Lapsissani iloitsen rohkeudesta näyttää tunteitaan vilpittömästi.”

Vanhempiana jokainen tahtoi olla aina paras lapselleen. Enemmistö oli sitä mieltä, että vanhempana he tahtoisivat olla turvallisia ja kannustavia vanhempia omille lapsilleen.

”Vanhempiana tahtoisin olla turvallinen aikuinen, se johon voi aina turvautua ja kertoa asiat, ilot ja murheet.”

”Vanhempiana tahtoisin olla turvallinen, läheinen, riittävä ja aina läsnä.”

”Vanhempiana tahtoisin olla sellainen, jonka luokse voi aina tulla.”

Vanhemmuudessa on usein hyvin vaikeaa hyväksyä se tosiasia, että jokainen meistä on epätäydellinen mutta silti riittävän hyvä sellaisina kuin olemme. Tämä ajatus heijastui myös vastauksista, joita vanhemmilta sain.

”Vanhemmuudessa vaikeaa on tasapainoilu työn ja perheen kesken.”

”Vanhemmuudessa vaikeaa on riittämättömyyden tunne ajoittain; saavatko lapset tasapuolisesti huomiota ja aikaa.”

”Vanhemmuudessa vaikeaa on olla tarpeeksi tiukka mutta silti myös lempeä.”

”Vanhemmuudessa vaikeaa on olla aina se viisas, vastuullinen, päätöksiä tekevä aikuinen.”

Viimeisessä kohdassa halusin kerätä vanhemmilta rukousaiheita lauseenalulla ”lapsilleni rukoilen...” Heidän tietämättään keräsimme rukousaiheita viimeisen leiripäivän leirijumalanpalveluksen esirukousta varten.

”Lapsilleni rukoilen terveyttä, rakkaita ihmisiä jokaiseen elämänvaiheeseen, luottamusta Taivaan Isän huolenpitoon.”

”Lapsilleni rukoilen onnellista elämää, voimaa kestää vaikeudet.”

”Lapsilleni rukoilen tasapainoista elämää.”

Jumalanpalveluksen ja kiitosten jälkeen keittäjä oli kattanut meille vielä päätöskahvit. Kahvien yhteydessä perheet saivat täytettäväkseen palautekyselylomakkeen. Palautekyselylomakkeen sai täyttää nimettömänä.

5.4 Perheleirin arviointi

Perheleirin lopuksi keräsin kaikilta kahdeksalta (8) leirille osallistuneelta perheeltä nimettömänä palautetta tekemäni palautekyselylomakkeen (LIITE4) avulla. Keräsin palautteen kirjallisesti päätöskahvien yhteydessä. Palautekyselylomakkeessa oli yhdeksän avointa kysymystä, joista toiset oli helposti ja nopeasti täytettäviä ja toiset vaativat vähän enemmän miettimistä. Pyrin muotoilemaan kysymykset helposti ymmärrettäviksi.

Palautekyselylomakkeessa sai kertoa, miten leiri vastasi odotuksia, mikä asia leirillä oli toteutettu hyvin ja onnistuneesti ja mikä puolestaan kaipaisi kehittämistä. Lisäksi kysyin mielipiteitä siihen, oliko osallistujien mielestä leiri toteutettu niin, että siellä viihtyivät sekä lapset että aikuiset. Ja, jotta seuraavaa leiriä varten osataan kehittää ja parantaa toimintaa, niin palautekyselylomakkeessa kysyttiin myös toiveita seuraavien perheleirien toiminnallisesta puolesta.

Palaute oli positiivista. Kokonaisuudessaan leiristä tykättiin ja leiri vastasi osallistujien odotuksia. Toimintaa ja yhdessä oloa sekä oman perheen että muiden perheiden kanssa oli sopivassa suhteessa. Kiireetön tunnelma koettiin hyvänä asiana.

”Leiri oli positiivinen yllätys. Ensimmäinen perheleiri koskaan, oli kivaa! Tohtii lähteä toistekin.”

Leirin toiminta oli lasten mieleen. Erityisesti aartenetsintä ja olympialaiset saivat positiivista palautetta. Myös askartelu, uusiin kavereihin tutustuminen, vapaa leikkiminen ja saunominen koettiin mukaviksi asioiksi - sokerina pohjalla tietysti lettujen ja makkaran paistaminen.

”Leiri voisi kestää vähän pidempään. Meillä ainakin lapset olisivat mieluusti olleet kaksi yötä.”

Aikuiset olivat onnellisia, kun näkivät, että lapset nauttivat olostaan. Erityisen ilahtuneita aikuiset olivat siitä, että välillä hekin pääsivät vain nauttimaan muiden keksimästä ohjelmasta ja toiminnasta ja saivat tulla syömään valmiiseen pöytään.

”Kivaa oli. Ruoka maistui ja kelloa ei liikaa tuijoteltu eli kiirettä ei tarvinnut mihinkään pitää.”

Seuraavia perheleirejä silmällä pitäen sain hyviä kehittämisideoita. Osallistujien keskuudesta nousi esille, että mahdollisuus viedä lapsi päiväunille olisi huomioitu paremmin ohjelmassa. Toinen hyvä kehittämisidea koski leirin ohjelmaa. Osa osallistujista olisi toivonut enemmän ohjattua ohjelmaa vapaan olemisen tilalle. Lisäksi olympialajeiksi toivottiin jatkossa myös sellaisia lajeja, joissa lapsen pienuudesta olisi hyötyä ja myös ihan pienetkin lapset voisivat kokea onnistumisen riemua.

”Tää oli ihan jees! Tehkää hyvin toimivista jutuista rutiinia.”

Loukkaantumiseni leirin alussa muutti omia suunnitelmiani leirin osalta hyvinkin paljon. En pystynyt liikkumaan kunnolla, mikä vaikutti paljon siihen, että ne asiat, jotka olivat minun vastuullani, jouduttiin miettimään nopealla aikataululla uusiksi. Epätietoisuus siitä, miten asiat lopulta hoidetaan, saattoi näkyä leirille osallistuneille.

Olen kuitenkin kokonaisuuteen tyytyväinen. Hartaudet olivat mielestäni onnistuneet ja sainkin niistä useampaan otteeseen positiivista palautetta.

6 POHDINTA

Ajatus tehdä opinnäytetyö perheleiristä, nousi esille keväällä 2016 seurakuntaharjoittelussa Kauhavan seurakunnassa. Olen aina ollut sitä mieltä, että opinnäytetyöni tulee olemaan toiminnallinen. Seurakuntaharjoittelussa ohjaajanani toiminut nuorisotyöntekijä kysyi minulta, mahtaisinko haluta toteuttaa opinnäytetyöni heidän seurakunnassaan perheleirinä. Minusta ajatus kuulosti heti hyvältä idealta. Siinä olisi sopivasti uuden oppimista ja itsensä haastamista. Ja tätähän minä olen muutaman vuoden opiskellut, joten mikä olisi parempi tapa testata, miten oppi on mennyt perille.

Opinnäytetyössäni kehittämistehtäviä oli kaksi. Leiriä suunnitellessani lähdin liikkeelle siitä, että halusin suunnitella ja toteuttaa sellaisen perheleirin, jossa tarkoituksena on, että perheet toimisivat ja tekisivät asioita mahdollisimman paljon yhdessä perheenä. Toiseksi halusin suunnitella leirille sellaista toimintaa, joka soveltuu sekä ihan pienille lapsille mutta se on mukavaa tekemistä myös vanhempien lasten ja aikuistenkin mielestä.

Tämä leiri oli ensimmäinen leiri, joka on ollut suunnittelun ja toteutuksen puolesta minun vastuullani. Tietysti sain paljon tukea ja apua työelämäohjaajaltani ideointiin ja itse toteutukseen. Itse suunnitteluprosessista opin todella paljon. Kun saa keskustella ja ajatuksia vaihdella suunnitella toisen luovan ihmisen kanssa asioita, niin siinä oppii valtavan paljon. Uskon, että siinä annettiin ja saatiin molemmin puolin.

Suunnitteluprosessin loppuvaiheissa tuntui, että olin suunnitellut ja pyöritellyt asioita niin paljon, että en enää pysynyt itseni perässä. Ajatukset tuntuivat leviävän käsiin ja tämän takia leirin lähestyminen alkoi jännittää ja stressata.

Palautteista pystyi huomaamaan, että leiri oli kokonaisuudessaan onnistunut. Uskon, että se, mitä leirillä halusimme perheille antaa ja välittää, välittyi heille. Hartaushetket onnistuivat ja aiheet käsittelivät aina leirin teemaa.

Vaikka loukkaantumiseni sekoitti leiriä sekä minun että toisten ohjaajien osalta, niin olen silti tyytyväinen lopputulokseen. Yhteistyö leirin ohjaajien kanssa oli sujuvaa ja mielekästä. Sain hienon ja arvokkaan kokemuksen leirin järjestämisestä ja toteuttamisesta perheille, josta on varmasti tulevaisuudessa hyötyä.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoista ja mukavaa, osin haastavaakin. Koen, että olen kasvanut valtavasti tämän prosessin aikana ja oppinut paljon uutta. Eniten haastetta minulle on tuottanut aihealueiden rajaaminen. Perhetyö on laaja käsite ja siitä voisi kirjoittaa vaikka minkälaisesta näkökulmasta.

LÄHTEET

- Airola, M. & Tarsalainen, A. 2003. Perheessä on voimaa. Helsinki: Lasten keskus.
- Arkimies, K. 2008. Terveisiä sijaisperheestä. Yhdessä lapsen parhaaksi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Gordon, T. 2004. Toimiva perhe. Helsinki: LK-kirjat.
- Hakala, J. 2011. Onnellinen lapsi. Vanhempien kasvatusoppi. Juva: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Halme, L. 2010. Lapsen parhaaksi. Uskontokasvatus kokonaisvaltaisen ihmiskuvan valossa. Helsinki: Lasten Keskus.
- Hayman, S. 1999. Sinun minun meidän. Opas uusperheille. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Heikkilä, M. & Luumi, P. 2003. Rakasta lasta - Suojele lapsuutta. Helsinki: LK-kirjat.
- Helsingin seurakuntien varhaiskasvatuksen kehittämislinjaukset 2013–2017. Täydesti lapsi. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://www.helsinginseurakunnat.fi/material/attachments/mikael/varhaiskasvatus/uWYcAbHRh/taydesti-lapsi-helsingin-seurakuntien-varhaiskasvatuk-sen-kehittamislinjaukset-2013-2017.pdf> Viitattu: 20.8.2017
- Holländer, A-M., Lindfors, H., Metsätähti, S., Nummela, I., Ojell, R. & Seppänen, A. 2009. Minäkö perhetyön tekijä. Suuntaviivoja perhelähtöisen työtteen vahvistamiseen seurakunnassa. PDF-tiedosto. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/880C6CE37575AB0FC2257D540036DDC8/\\$FILE/Minakoperhetyontekija.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/880C6CE37575AB0FC2257D540036DDC8/$FILE/Minakoperhetyontekija.pdf) Viitattu: 14.8.2017
- Jantunen, T. & Rönneberg, P. 1996. Anna lapsen leikkiä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Jämsä, J. 2009. Sateenkaariperheiden lasten hyvinvointi. Teoksessa J. Lammi-Taskula, S. Karvonen & S. Ahlström (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: Yliopiston kirjapaino, 138-139.
- Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. 2. painos. Porvoo: Edita Publishing Oy.
- Kauhavan seurakunta. 2016. Talousarvio 2017. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2019. PDF-tiedosto. Saatavissa: http://www.kauhavanseurakunta.fi/data/liitteet/hkv_ptkt_2015-slh1khv000116123011530.pdf Viitattu: 12.9.2017

Kauhavan seurakunta. 2016. Tasekirja. Toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2016. PDF-tiedosto. Saatavissa: http://www.kauhavanseurakunta.fi/data/liitteet/vkv_netitiintasekirja_2016.pdf Viitattu: 10.9.2017

Kristeri, I. 1999. Näe minut. Vanhemmuus ja lapsenkohtaaminen. Hämeenlinna: Kirjapaino.

Kyrönlampi-Kylmänen, T. 2010. Lapsen hyvä arki. Helsinki: Kirjapaja.

Lapset seurakuntalaisina. 2013. Helsinki: Kirkkohallitus.

Lee, N. & Lee, S. 2011. Isän ja äidin käsikirja. Porvoo: Bookwell Oy.

Lindfors, H. & Tuovinen, L. 1988. Perhetyön virikekirja. Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Seurakuntien perhetyö. Ison kirjan nuorisotoiminnot. 2008. Kokkola: Art-Print Oy.

Sihvola, S. 2002. Voimaa vanhemmuuteen. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Syrjälä, J. 2005. Vahva vanhemmuus – paras tuki nuoren kasvuun. Helsinki: VL- Markkinointi Oy.

Tilastokeskus. 2017. Käsitteet. Perhe. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.stat.fi/meta/kas/perhe.html> Viitattu: 15.7.2017

Valtonen, A. & Alanen, M. 2014. Uusia suomalaisia. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf> Viitattu: 5.9.2017.

Vilen, M., Seppänen, P., Tapio, N. & Toivanen, R. 2010. (toim.) Kohtaamisia lapsiperheissä. Menetelmiä perhetyöhön. Helsinki: Kirjapaja.

MEIDÄN PERHEEN AARTEET -PERHELEIRI

27.5. klo 10 – 28.5. klo 14

PALOJÄRVEN LEIRIKESKUKSESSA

Tervetuloa Meidän perheen aarteet –perheleirille. Ohjelmassa mm. aarrejahtia, pientä kivaa askartelua, pelejä, rentoa oleskelua ja ennen kaikkea yhteistä aikaa oman perheen kanssa.

Hinta: Yksi aikuinen 10e / Kaksi aikuista 15e / Lapset ilmaiseksi

Ilmoittautumiset perjantaihin 19.5. mennessä

KAUHAVAN SEURAKUNTA

 Iloksemme olet ilmoittautunut mukaan
MEIDÄN PERHEEN AARTEET –PERHELEIRILLE

Aurinkoinen tervehdys!

Huippujuttu, että olette ilmoittautuneet mukaan Meidän perheen aarteet – perheleirille. Meitä on paikalla lähes 40. Teitä odotetaan jo kovasti ja olette lämpimästi tervetulleita!

Perheleiri järjestetään Palojärven leirikeskuksesta tulevana viikonloppuna ja sinne löydät osoitteella **Haudanmaantie 51, 62470 Purmojärvi**. Leiri **alkaa lauantaina 27.5. klo 10 ja loppuu sunnuntaina 28.5. päätöskahveihin klo 14.**

Leirimaksu on yhdeltä aikuiselta 10e ja kahdelta aikuiselta 15e. Leirimaksu suoritetaan leirille saapuessa käteisellä.

Kahden päivän ja yhden yön leiri pitää sisällään monenlaista mukavaa tekemistä sekä sisällä että ulkona ja pääsette siitä yhdessä perheenä ottamaan ilon irti.

Leirille kannattaa varata mukaan omat **liinavaatteet** (leirikeskuksesta löytyy peitot ja tyynyt), omat **hygieniatavarat sekä nukkuma- ja saunakampeet** (jälkimmäinen tietysti vapaaehtoinen). Lisäksi on hyvä ottaa mukaan myös **lämmintä, säänmukaista vaatetta** ja sellaiset **kengät, joilla pystyt liikkumaan vähän metsässäkin**. Myös **jotkut crocsien tyyliiset on kätevätkä rakennusten välillä liikkumiseen**. Ja totta kai, paljon reipasta ja iloista mieltä!

Meille on tulossa mukava leiri ja me täällä seurakunnassa ainakin odotamme jo innolla lauantaita ja leirin alkamista. Nähdään! Jos sinulle tulee kysymyksiä leiriin liittyen, ota yhteyttä.

Terveisin, leirikomppania

MEIDÄN PERHEEN AARTEET –PERHELEIRI
LEIRIOHJELMA, PALOJÄRVEN LEIRIKESKUS

Lauantai 27.5.

10.00 Ilmoittautuminen ja oman majoituspaikan etsintä

11.00 Lounas (tervetulosanat + info tulevasta ohjelmasta)

12.00 Virallinen leirin aloitus

- Tutustumista
- Leiriohjelman läpikäyminen
- Säännöt ja yleiset infot
- tutustumiskierros pihapiirissä + leikkejä

14.00 Välipala ja päiväkahvi

15.00–17.00 Ohjelmaa, toimintarastit, kahdessa ryhmässä

- Aartenetsintä
- Muistinpelin askartelua

17.00 Päivällinen

18.00 Mahdollisuus saunoa

- leikkejä ja pelejä, yhdessäoloa

19.30 Iltahartaus

19.45- Iltapalaksi makkaraa ja lättyjä nuotiolla

21.00 Iltatoimet ja nukkumaan

Sunnuntai 28.5.

8.00 Herätys ja aamupala

9.00–9.30 Aamuhartaus

9.30–10.00 Ohjelmaa, leiriolympialaiset perheittäin

11.30 Lounas, pakkaaminen ja siivous

13.00 Leirijumalanpalvelus (palkintojen jako, palautekyselyinfo)

14.00 Päätöskahvit ja kotiin lähtö

Tekstit ovat muokattuja versioita Helsingin seurakuntien varhaiskasvatuksen kehittämislinjauksista 2003-2017. Niiden sanoma oli juuri sellainen, mitä halusin vanhemmille välittää. Huikea materiaali, suosittelen muitakin lukemaan.

Kuva 1.

Tervetuloa, aikuinen, tämä kutsu on osoitettu juuri sinulle.

Alusta alkaen minussa on kaikki. Olen pieni mutta silti minussa tapahtuu paljon suuria asioita. Opin uutta koko ajan ja ymmärrän enemmän kuin arvaatkaan. Osaan kertoa, milloin minulla on nälkä ja milloin olen väsynyt. Kaikeksi onneksi sinä opit pikku hiljaa ymmärtämään, mitä minä tarvitsen. Olen utelias. Haluan kuulla, nähdä ja tuntea kaiken. Toivon, että sinä näet minut ja kuulet, mitä minulla on sanottavana! Rakasta minua!

Kuva 2.

Kasvaessani löydämme yhä enemmän yhteisiä sanoja. Kaikki tekemämme asiat ovat minulle tärkeitä. Leikitään yhdessä, istutaan sylkkäin ja huilataan välillä. Muistathan, että minä olen minä, vaikka koettelisinkin tahtomisellani sietokykyä rajaa. Elän suurten tunteiden aikaa. Pelkään sitä, mikä on minulle tuntematonta ja juuri siksi se minua niin kovin paljon kiehtookin.

Kuva 3.

Voisin verrata uusien asioiden oppimista portaissa kulkemiseen. Ensin täytyy kiivetä, jotta tasanteella voi levätä. Loputtomat toistot ovat tarpeen. Sinua voi kauhistuttaa, kun kipuan tuolille tai muualle korkealle mutta juuri se minun on tehtävä. Pienten ja suurten vuorten valloittaminen on minulle totisinta totta, vaikka leikkimällä sen teenkin.

Kuva 4.

Varjele leikkiä. Leikissä kaikki on minulle mahdollista. Prinsessojen ja suurten sankareiden maailmassa joudutaan joskus myös kiperään paikkaan. Minä, suuri seikkailijasi, tarvitsen ymmärtäjää ja lohduttajaa. Satujen maailmassa hyvä ja paha taistelevat, mutta niin on myös oikeassa elämässä.

Vanhempana pelkään / olen huolissani...

Kuva 5.

Sinun kanssasi pelottavien asioiden kohtaaminen on mahdollista. Haluan osata ja selviytyä. Haluan, että sinä rohkaiset minua yrittämään uudelleen! Jos saan olla juuri sellainen kuin olen, minusta kasvaa onnellinen ihminen. Kokeillaan, kumman tahto voittaa, muistathan ihaila minua.

Kuva 6.

Sinä olet tärkein ihminen minulle. Sinusta minä peilaan omat tunteeni ja sen, mitä sinä itse tunnet ja ajattelet. Huomaan myös sen, miten paljon sinä luotat elämään. Toivon, että sinussa lukisi aina: me, sinä ja minä, ollaan hyviä ja kauniita!

Kuva 7.

Luulin olevani osa sinua mutta sitten ymmärsin olevani minä. Vaikka olisin sinusta erossa, minulle on tärkeää luottaa siihen, että sinä pidät minusta huolta. Sen luottamuksen päälle minä rakennan tulevan päiväni. Se luottamus luo pohjan sille, miten elän muiden ihmisten kanssa. Kun olen turvallisessa, hyvässä suhteessa sinuun, niin myös luottamukseni Jumalaan vahvistuu.

Lapsissani iloitsen...

Kuva 8.

Ystävien ja sisarusten kanssa kaikki ei aina meni niin kuin minä tahtoisin. Minun on opeteltava sietämään pettymyksiä ja olemaan vuorollani jonossa viimeinen. Yhdessä leikkiessä minä suutun ja innostun, olen iloinen ja surullinen. Näin opettelen tunnistamaan erilaisia tunteita ja yritän ymmärtää niiden voimaa muissa ja itsessäni. Toivon, että saisin olla vihainen ilman, että muut hylkäävät minua.

Kuva 9.

Minä opin tavan ajatella ja usko meidän perheeltä. Kun sinä kerrot minulle, mikä meille on tärkeää, niin silloin minun on helpompi ymmärtää, mikä on toisille tärkeää, vaikka se olisikin erilaista. Älä luule, ettei minulla kannata kertoa asioita. Kasvaessani isoksi palaset oivalluksista lokahtavat uuden tiedon lomaan.

Kuva 10.

Minulle kaikki pienikin on suurta: asfaltilla oleva vesilätäkkö, lapaselle leijaileva lumihiihtale. Juuri se, suuruus, minua kiinnostaa. Mistä taivas alkaa ja mihin se mahtaa loppua? Missä minä olin ennen kuin kasvoin äidin mahassa? Mihin kuolleet ihmiset menevät?

Vanhemmuudessa vaikeaa on...

Kuva 11.

Mahdoinkohan minä olla Jumalan ajatuksissa ja mielessä ennen kuin synnyin? Etsin häntä sinun katseestasi, kosketuksestasi ja puheestasi. Tahdot, että katsot minua niin kuin Jumala katsoisi: Sinä olet ihmeiden ihme!

Kuva 12.

Minulla on enemmän tilaa kysyä asioita, mitä avarammin sinä ajattelet. Sinun ei tarvitse säikähtää minun vaikeita kysymyksiäni. Voidaan ihmetellä asioista yhdessä.

Kuva 13.

Tärkeää minulle on, että sinä näytät minulle hyvän ja kauniin tästä maailmasta. Esimerkilläsi opetat pyytämään ja antamaan anteeksi, kun tulee riita tai tehdään virheitä. Se on paras lahja, jonka voit minulle antaa.

Vanhempana tahtoisin olla...

Kuva 14.

Mummin ja vaarin iltarukous ja tuutulaulut luovat minulle turvaa. Samoissa sävelissä sinutkin pienenä tuuditettiin uneen. Mahtavatkohan enkelit nukkua ikinä? Kun valot sammuvat ja olen pimeässä ihan yksin, minua lohduttaa ajatus siitä, että Jumala on kanssani.

Kuva 15.

Kuuntelen ja katselen lasta. Opin häneltä tavattoman paljon! Lapsi on utelias ja ennakkoluuloton. Hän leikkii ja hän luottaa. Myös suhde Jumalaan on yhtä luonteva. Yhteys, joka on Jumalan ja lapsen välillä, on avain, vihje, joka saa käsitykseni ja valmiit vastaukseni aikuisena horjumaan.

Kuva 16.

Lapsessa on potentiaali ja mahdollisuus muutokseen. Tätäköhän Jeesus tarkoitti, kun Hän kutsui lapsen seuraajiensa keskelle, esikuvaksi? Melkein kuulen korvissani Hänen sanovan: "Sallikaa lasten tulla. Antakaa heidän olla. Sallikaa heidän leikkiä."

Lapsilleni rukoilen...

1. "Jalkapalloa seuraa katsomossa väki, tuliko maali, kuka sen näki?"
V: Jalkapallokenttä

2. "Roskapussi täynnä on, ulkona näet roskalaatikon.
Roskapussit roskikseen heitetään, jäteauto käy, siihen aamulla herätään."
V: Roskalaatikko

3. "Korkealla, lähellä puiden latvoja, liehuu lakana taivaan väreissä."
V: Lipputanko

4. "Ping pong"
V: Pingispöytä

5. "Pappa sanoi: "Mennään saunaan, lyödään kaikki vaatteet naulaan.
Vastas poika tomerasti, kuului sanat tupaan asti:
"Löylyt hyvät heitetään ja sitten päälle kaakaot keitetään."
V: Rantasauna

6. "Meil on metsässä nuotiopiiri, missä kuusten kuiske soi."
V: Nuotiopaikka

7. "Veneen kokkaan Jeesus kun istui saarnaamaan,
kansanjoukko rantaan jäi häntä kuuntelemaan."
V: Veneet rannassa

Aarrearkussa oli aarteiden lisäksi teksti:

"Taivaan valtakunta on aarteen kaltainen. Kaikesta jos luovut, saat pitää aarteen sen.
Taivaan valtakunta on helmi tahraton. Jos tuon helmen löydät, se aina sinun on."

Jalkapallokentällä:

1. Puusukset

Hiihtäkää perheenä (max. 4 henkilöä) viiden metrin matka.

Pisteytys:

Mikäli onnistutte hiihtämään 5m, saatte 5p.

Hyvästä yrityksestä 3p.

2. Jousiammunta

Ammutaan jousipyssyllä maalitauluun n. 5m päästä. Perheen saatava yhteensä 10 osumaa tauluun. Aikuisten tekemiä osumia voi olla enintään 5kpl. Lapset voivat ampuu yksin tai aikuisen auttamana.

Pisteitä osumista saa seuraavasti:

keltainen = 5p.

punainen = 3p.

sininen = 2p.

musta = 1p.

3. Jättiritsa

Maahan on piirretty ympyrä. Perheellä on käytettävissä _____ palloa. Kaikista ympyrään osuneista palloista saa 1p. Aikuiset saavat ampuu enintään puolet palloista. Lapset voivat ampuu yksin tai yhdessä aikuisen kanssa.

4. Renkaiden heitto tikkuun

Maassa yksi puutikku pystyssä. Erilaisia renkaita yhteensä 20. Heittoetäisyys n.3 metriä (ympyrä piirrettynä tikun ympärille). Perheen yhteisenä tehtävänä saada kaikki renkaat heitettyä tikkuun, jotta suoritus on hyväksytty. Ohi menneet renkaat noudetaan uudelleen heitettäväksi. Suorituksesta otetaan aika.

Pisteytys:

Alle 2min = 10p

alle 5min = 5p

yli 5min = 3p

Kappelin vieressä:

1. Salaojaputki-solmu

Perheen tehtävänä on saada kuljetettua pallo salaojaputkisolmun läpi kääntelemällä sitä. Kaikkien on pidettävä putkesta koko ajan kiinni.

Suorituksesta otetaan aika.

Pisteytys:

Alle 2min = 5p

Alle 5min = 3p

Yli 5min = 1p

2. Muistileikki

Maassa on 20 esinettä peitettynä lakanalla. Lakana otetaan pois ja ryhmä saa katsoa esineitä 1 minuutin ajan. Sen jälkeen liina laitetaan takaisin esineiden päälle. Ryhmän tulisi muistaa kaikki esineet.

Pisteytys:

1p jokaisesta muistetusta esineestä.

3. Sokeripalatorni

Perheen tehtävänä on koota mahdollisimman korkea torni sokeripaloista. Tyyli vapaa. Aikaa enintään 10min.

Pisteytys:

1p jokaisesta päällekkäin olevasta sokeripalasta.

4. Hämähäkinseitti

Ryhmänne tehtävänä on päästä läpi "hämähäkinseitistä" siten, että jokaista reikää saa käyttää vain yhden kerran ja seitin toiselle puolelle päässeet eivät saa palata aloituspuolelle auttamaan. Seittinaruihin ei saa koskea. Toiset saavat auttaa muita esim. nostamalla.

Pisteytys:

Onnistunut suoritus = 5p

Hyvä yritys = 3p

1. Miten sait tiedon leiristä?
2. Vastasiko leiri odotuksiasi? Miten?
3. Mikä asia oli mielestänne hyvin toteutettu leirillä?
4. Mikä kaipaisi kehittämistä?
5. Oliko leiri mielestänne suunniteltu niin, että siellä viihtyivät sekä lapset että aikuiset?
6. Minkälaista toimintaa tahtoisit seuraavalla perheleirille järjestettävän?
7. Mikä toiminta oli erityisesti lasten mieleen? Miksi?
8. Mikä toiminta oli erityisesti aikuisten mieleen? Miksi?
9. Terveiset ja muut kommentit leirin järjestelyistä ja toteutuksesta

SUURI KIITOS LEIRILLE OSALLISTUMISESTA JA PALAUTTEEN ANTAMISESTA!

AURINKOISTA KESÄÄ!